

Bilaga 5

Förslag till skyddsföreskrifter för Hällingsjö vattenskyddsområde, Härryda kommun

2	2021-10-11	Förslag till skyddsföreskrifter för Hällingsjö vattenskyddsområde, Härryda kommun	Ulrica Larsson	Frida Akerström	Hanna Wiborgh
1	2021-06-29	Förslag till skyddsföreskrifter för Hällingsjö vattenskyddsområde, Härryda kommun	Ulrica Larsson	Frida Akerström	Hanna Wiborgh
Version	Datum	Beskrivning	Upprättat	Granskat	Godkänt

Detta dokument är framtaget av Norconsult AB som del av det uppdrag dokumentet gäller. Upphovsrätten tillhör Norconsult. Beställaren har, om inte annat avtalats, endast rätt att använda och kopiera redovisat uppdragsresultat för uppdragets avsedda ändamål.

Innehåll

Syfte	3
Definitioner av begrepp	4
Förslag till skyddsföreskrifter	6
1 § Petroleumprodukter och brandfarliga vätskor	6
2 § Kemiska bekämpningsmedel	7
3 § Växtnäringsämnen samt djurhållning	7
4 § Skogsbruk och upplag av timmer	8
5 § Väghållning, upplag och hantering av asfalt, oljegrus, vägsalt och snö samt spridning av vägsalt	9
6 § Sjötrafik	9
7 § Övrig industriell verksamhet samt täktverksamhet	9
8 § Schaktningsarbete, pålning, spontning och annat arbete	10
9 § Energianläggningar och enskilda grundvattenbrunnar	10
10 § Allmänna bestämmelser	10
Allmänna upplysningar	11
Påföljd	11
Tillsyn	11
Tillstånd, anmälan och dispensmöjligheter	11
Anmälan om olyckshändelse	11
Ersättning	11
Markavvattning	12
Samråd vid markarbeten	12
Överklagande	12
Skyltning	12
Övergångsbestämmelser	12

Syfte

Hällingsjö grundvattentäkt utnyttjas för dricksvattenförsörjningen inom Härryda kommun.

Den pågående och planerade utbyggnaden av Hällingsjö samhälle medför att bebyggelse hamnar alltför tätt in på den vattentäkt som idag försörjer Hällingsjö med dricksvatten. För att fortsatt kunna leverera dricksvatten av god kvalitet till Hällingsjö och Eriksmyst samhälle har kommunen därför anlagt en ny grundvattentäkt. Syftet med Hällingsjös nya grundvattentäkt är att trygga den framtida dricksvattenproduktionen i samhället.

Vattenskyddsområdet består av en primär och en sekundär zon.

Vattenskyddsområdet är även ett underlag vid samhällsplanering, tillsyn och prövning.

Zonindelning av vattenskyddsområdet

Primär skyddszon: Känsliga inströmningsområden beaktas vid identifiering av primär skyddszon. Rinntiden i sjöar och vattendrag beräknas så att den ger möjlighet till att en akut olyckshändelse hinner upptäckas i tid och att åtgärder kan vidtas innan föroreningen når uttagsbrunnarna. Syftet med den primära skydds-zonen är att skydda vattentäktens mest sårbara områden.

Sekundär skyddszon: Rinntiden i sjöar och vattendrag beräknas så att den ger möjlighet till att en olyckshändelse hinner upptäckas i tid och att åtgärder kan vidtas innan föroreningen når uttagsbrunnar i vattentäkt-zonen. Syftet med den sekundära skydds-zonen är att bibehålla en hög grundvattenkvalitet eller att förbättra kvaliteten.

Föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

Definitioner av begrepp

Brandfarlig vätska: avser en vätska med flampunkt som är lika med eller lägre än 100 °C enligt Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2005:7) om klassificering av brandfarliga gaser och vätskor samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2018:12).

Byggande av väg: Avser att anlägga en ny väg eller att bygga om en väg.

Energianläggning: anläggning för lagring eller utvinning av värme eller kyla ur berg, jord och vatten eller genom uttag av vatten från berg och jord.

Fordon: varje motordrivet fordon som kan framföras på mark, vatten eller is.

Fordonstvätt: avser tvätt av motorfordon såsom bil, traktor, lastbil, motorcykel, båt, arbetsmaskiner eller liknande.

Grot: grenar, ris och toppar som tas ut vid avverkningar.

Hantering: definieras i 14 kap. 2 § miljöbalken som en verksamhet eller åtgärd som utgörs av tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämlika förfaranden. Även spridning anses som en form av hantering.

Hårdgjord yta: yta som är ogenomsläpplig och på sådant sätt att spill, föroreningar och förorenat vatten samlas upp och omhändertas.

Industriell verksamhet: organiserad ekonomisk verksamhet som förädlar, hanterar och framställer produkter från råvaror samt verksamheter som enligt 9 kap. miljöbalken klassas som miljöfarlig verksamhet.

Kemiskt bekämpningsmedel: definieras bland annat i 14 kap. miljöbalken som kemiska produkter eller biotekniska organismer avsedda för att förstöra, stöta bort, oskadliggöra, förhindra verkningarna av eller på något annat sätt utöva kontroll över organismer som är skadliga eller oönskade för människor, djur, egendom eller miljön. Det omfattar även växtskyddsmedel som används i huvudsak för att skydda växter, och växtprodukter inom jordbruk, skogsbruk och trädgårdsbruk.

Materialtäkt: avses här som täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter.

Punktbehandling: bekämpning som utförs med sprayburk för hushållsbruk, eller behandling av växter med en metod som medför att växtskyddsmedlet inte sprids utanför det avsedda objektet.

Skogsavverkning: omfattar gallring och slutavverkning. Manuell och motormanuell röjning där gagnvirke inte tas ut är inte skogsavverkning.

Större schaktningsarbete: sänkning av markytan för större anläggningsarbeten på utstakat område än för grundläggning av en enskild bostadsfastighet. Schaktningsarbeten i samband med ledningsarbete, vägunderhåll eller liknande anses inte utgöra större schaktningsarbeten.

Upplag: plats på marken utomhus eller i vattnet för uppläggning och förvaring av förorenade ämnen, avfall, förorenade massor, massor med okänd miljöstatus eller andra förorenade produkter. Plats på marken för kompostering av hushållsavfall från enskilt hushåll är inte betraktat som upplag.

Uppställning av fordon: avser fordon som är stillastående i mer än fyra timmar på en och samma plats, med eller utan förare.

Växtnäringsämnen: naturgödsel, stallgödsel, konstgödsel, flytgödsel, handelsgödsel, slam och liknande organiska gödselmedel.

Yrkesmässig hantering: yrkesmässig verksamhet kan bedrivas av såväl fysiska som juridiska personer. För att någon ska anses yrkesmässigt bedriva en verksamhet förutsätts att verksamheten har en viss omfattning och varaktighet samt att den har ett fastställt vinstsyfte och är av självständig karaktär. Kravet på vinstsyfte markerar gränsdragningen mot hobbyverksamhet. Förhållanden som tyder på yrkesmässig verksamhet: verksamheten bedrivs i bolagsform, verksamhetsutövaren är bokföringsskyldig och verksamhetsutövaren är momsredovisningsskyldig.

Förslag till skyddsföreskrifter

Allmänt

Nedan angivna föreskrifter gäller inom Hällingsjö vattenskyddsområde (se **bilaga 3 och 4**).

Vattenskyddsområdet är indelat i primär skyddszon och sekundär skyddszon.

1 § Petroleumprodukter och brandfarliga vätskor

	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
a)	Hantering av petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor i större mängd än 50 liter i samma behållare och med en totalt sammanlagd volym av behållare som överstiger 100 liter är förbjudet . Från förbudet undantas: <ul style="list-style-type: none">- Transport av petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor.- Användning av drivmedel i maskiners eller fordons egna tankar.	Hantering av petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor i större mängd än 50 liter i samma behållare och med en totalt sammanlagd volym av behållare som överstiger 100 liter kräver tillstånd . Från tillståndsplikten undantas: <ul style="list-style-type: none">- Transport av petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor.- Användning av drivmedel i maskiners eller fordons egna tankar.
b)	Hantering av petroleumprodukter inom ramen för beläggningsarbeten kräver anmälan .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
c)	Fordonstvätt på andra platser än för ändamålet avsedd anläggning med olje- eller bensinavskiljare är förbjudet .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
d)	Uppställning av fordon och arbetsmaskiner med en tankstorlek större än 100 liter kräver tillstånd . Från tillståndskravet undantas: <ul style="list-style-type: none">- Uppställning på tätt underlag inomhus, på ogenomsläpplig yta utomhus försedd med oljeavskiljare eller uppsamlingskärl som rymmer hela bränslevolymen.	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
e)	Ny anordning av cistern i mark för förvaring av petroleumprodukter och andra miljöfarliga kemiska produkter är förbjudet .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.

2 § Kemiska bekämpningsmedel

	<i>Primär skyddszon</i>	<i>Sekundär skyddszon</i>
a)	<p>Yrkesmässig hantering, bortsett från transporter, av kemiska bekämpningsmedel kräver tillstånd.</p> <p>Från tillståndskravet undantas:</p> <ul style="list-style-type: none">- Transport av kemiska bekämpningsmedel- Punktbehandling av enskilda växter samt punktsanering av ohyra och skadedjur. Dock gäller undantaget ej punktbehandling av skogsplantor.- Användning av mängder som är jämförbart med normalt hushållsbehov.	<p>Samma föreskrift som i primär skyddszon.</p>

3 § Växtnäringsämnen samt djurhållning

	<i>Primär skyddszon</i>	<i>Sekundär skyddszon</i>
a)	<p>Yrkesmässig hantering, bortsett från transporter, av växtnäringsämnen kräver tillstånd.</p> <p>Runt hela Gingsjön ska en buffert på 50 meter mot sjön beaktas vid spridning av växtnäringsämnen.</p>	<p>Yrkesmässig hantering, bortsett från transporter, av växtnäringsämnen kräver anmälan.</p> <p>Runt hela Gingsjön ska en buffert på 50 meter mot sjön beaktas vid spridning av växtnäringsämnen.</p>
b)	<p>Spridning av slam eller urin från reningsverk eller enskilda reningsanläggningar är förbjudet.</p>	<p>Samma föreskrift som i primär skyddszon.</p>
c)	<p>Betesmarker för yrkesmässig djurhållning är förbjudet.</p>	

4 § Skogsbruk och upplag av timmer

	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
a)	Skogsavverkning kräver tillstånd . Från tillståndskravet undantas: <ul style="list-style-type: none">- Manuell och motormanuell avverkning av enskilda träd eller mindre gallringsåtgärder. För hantering av växtnäringsämnen – se §3.	Skogsavverkning kräver anmälan . Från anmälningskravet undantas: <ul style="list-style-type: none">- Manuell och motormanuell avverkning av enskilda träd eller mindre gallringsåtgärder. För hantering av växtnäringsämnen – se §3.
b)	Maskinell markberedning inom skogsbruk såsom harvning, stubbrytning och andra liknande arbeten kräver anmälan .	Samma föreskrift som primär skyddszon.
c)	Upplag av bark, timmer, flis, spån, massaved, grot och kubb som varar i mindre än 6 månader kräver tillstånd . Från tillståndskravet undantas: <ul style="list-style-type: none">- Vedupplag för uppvärmningsändamål för enskild jordbruks- eller bostadsfastighet.	Upplag av bark, timmer, flis, spån, massaved, grot och kubb som varar i mindre än 6 månader kräver anmälan . Från anmälningskravet undantas: <ul style="list-style-type: none">- Vedupplag för uppvärmningsändamål för enskild jordbruks- eller bostadsfastighet.
d)	Upplag av bark, timmer, flis, spån, massaved, GROT eller kubb som varar i mer än 6 månader är förbjudet . Från förbudet undantas: <ul style="list-style-type: none">- Vedupplag för uppvärmningsändamål för enskild jordbruks- eller bostadsfastighet.	Upplag av bark, timmer, flis, spån, massaved, GROT eller kubb som varar i mer än 6 månader kräver tillstånd . Från tillståndskravet undantas: <ul style="list-style-type: none">- Vedupplag för uppvärmningsändamål för enskild jordbruks- eller bostadsfastighet.
e)	Bevattnings av timmerupplag är förbjudet .	Samma föreskrift som primär skyddszon.
f)	Att vattenslå plantor i rinnande vattendrag, sjö, damm eller annat öppet vatten som behandlats med kemiska bekämpningsmedel mot t.ex. snytbagge, är förbjudet .	Samma föreskrift som primär skyddszon.

5 § Vaghållning, upplag och hantering av asfalt, oljegrus, vägsalt och snö samt spridning av vägsalt

	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
a)	Upplag eller tillverkning av asfalt, oljegrus, vägsalt eller annat kemiskt halkbekämpningsmedel är förbjudet . Från förbudet undantas: - Upplag på hårdgjord yta inomhus.	Samma föreskrift som primär skyddszon.
b)	Upplag och dumpning av snö som härrör från trafikerade ytor utanför skyddszone är förbjudet .	Samma föreskrift som primär skyddszon.
c)	Spridning av vägsalt eller annan kemikalie för halkbekämpning, dammbindning m.m. kräver anmälan .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
d)	Anläggande av väg kräver tillstånd . Från förbudet undantas: - Mindre vägar som inte kräver schaktning.	Samma föreskrift som primär skyddszon.
e)	Upplag av sopsand efter vårstädning är förbjudet .	

6 § Sjötrafik

	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
a)		Det är förbjud att framföra båt med 2-taktsmotor utan direktinsprutning. Utfasning av 2-taktsmotorer sker inom en period av 5 år från det att föreskrifterna vunnit laga kraft.

7 § Övrig industriell verksamhet samt täktverksamhet

	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
b)	Ny industriell verksamhet som är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt miljöbalken och som innebär risk för förorening av yt- eller grundvattnet och som här inte omfattas av annan skyddsföreskrift är förbjudet .	Ny industriell verksamhet som är anmälningspliktig enligt miljöbalken och innebär risk för förorening av yt- eller grundvattnet och som här inte omfattas av annan skyddsföreskrift kräver tillstånd .

c)	Ny materialtäkt är förbjudet .	
----	---------------------------------------	--

8 § Schaktningsarbete, pålning, spontning och annat arbete

	<i>Primär skyddszon</i>	<i>Sekundär skyddszon</i>
a)	Större schaktningsarbeten, sprängning av berg, pålning, spontning eller borrhning och liknande underjordsarbeten om det sker på en yta större än 100 m ² eller till ett djup större än 1 meter kräver tillstånd .	Större schaktningsarbeten, sprängning av berg, pålning, spontning eller borrhning och liknande underjordsarbeten om det sker på en yta större än 100 m ² eller till ett djup större än 1 meter kräver anmälan .
b)	Sprängning av berg är förbjudet .	Sprängning av berg kräver tillstånd .

9 § Energianläggningar och enskilda grundvattenbrunnar

	<i>Primär skyddszon</i>	<i>Sekundär skyddszon</i>
a)	Ny energianläggning för utvinning av värme eller kyla ur mark, ytvatten eller grundvatten är förbjudet .	Ny energianläggning för utvinning av värme eller kyla ur mark, ytvatten eller grundvatten kräver tillstånd .
b)	Ny grundvattenbrunn kräver tillstånd .	Samma föreskrift som i primär skyddszon
c)	Energianläggningar och enskilda brunnar för dricksvattenförsörjning som ska eller har tagits ur bruk efter att skyddsföreskrifterna trätt i kraft ska anmälas .	Samma föreskrift som i primär skyddszon

10 § Allmänna bestämmelser

Anmälan eller ansökan om tillstånd enligt föreskrifterna sker till tillsynsmyndigheten, som i detta fall är miljö- och bygglövsnämnden.

Vattentäktens huvudman ska se till att informationsskyltar avseende vattenskyddsområde finns uppsatta på för ändamålet lämpliga och väl synliga platser.

Från förbud, tillstånds- och anmälningskrav undantas:

- Arbeten som är nödvändiga för drift och underhåll avseende själva dricksvattentäkten och dess anläggningar.
- Arbeten och åtgärder som vidtas akut vid olyckor för att förhindra skada på egendom eller människors hälsa.

Allmänna upplysningar

De regler som upprättats för skyddsområdet kan innebära inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter och omfattar både pågående verksamheter och tillkommande verksamheter. Vid bedömningen av inskränkningar i enskilds rätt, för att syftet med ett vattenskyddsområde ska tillgodoses, har beaktats att syftet kan uppnås endast genom höga skyddsnivåer och långt gående restriktioner. Om det visar sig att syftet med vattenskyddsområdet inte uppnås med befintliga föreskrifter kan föreskrifterna ändras eller kompletteras så att nödvändigt skydd uppnås.

Påföljd

Överträdelse av skyddsföreskrifterna kan medföra straffansvar i enlighet med 29 kap 2§ och 2a § miljöbalken (1998:808).

Tillsyn

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för vattenskyddsområden enligt miljöbalken och Miljötillsynsförordning (2011:13). Kommunen kan ta över tillsynen av vattenskyddsområden på begäran till Länsstyrelsen.

Tillstånd, anmälan och dispensmöjligheter

I de fall en verksamhet eller åtgärd kräver anmälan ska den göras i god tid innan verksamheten startar eller åtgärder vidtas. Med god tid menas minst 6 veckor. Beslut i anmälningsärenden kan förenas med försiktighetsmått. Tillstånd kan förenas med villkor för att undvika yt- och grundvattenförorening.

Om det finns särskilda skäl kan länsstyrelsen eller kommunen medge dispens från dessa föreskrifter enligt 7 kap. 22 § miljöbalken. Om länsstyrelsen är tillsynsmyndighet medges dispens efter att ha hört berörda kommunala myndigheter samt huvudmannen för vattentäkten. I samband med sådan prövning får länsstyrelsen föreskriva de särskilda villkor som anses nödvändiga för att undvika yt- eller grundvattenförorening (16 kap. 2 § miljöbalken (1998:808)). Dispens får, enligt 7 kap. 26 § miljöbalken, meddelas endast om det är förenligt med föreskrifternas syfte.

Tillstånd eller dispens enligt föreskrifterna i detta beslut befriar inte från skyldighet att iaktta vad som i övrigt föreskrivs i miljöbalken och i andra författningar. Utöver tillstånd eller dispens enligt föreskrifterna i detta beslut kan det därmed krävas prövning enligt annan lagstiftning.

Anmälan om olyckshändelse

Olyckshändelser, spill eller läckage, som utgör risk för vattenförorening ska omgående anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om tillbudet, vilket framgår av 2 kap. 1 § Lag om skydd mot olyckor (SFS 2003:778). Anmälan ska göras till räddningstjänsten, tel. 112, kommunens nämnd för miljöfrågor och vattentäktens huvudman.

Fastighetsägare har skyldighet att informera hyresgäster och arrendatorer om skydds-föreskrifterna.

Ersättning

Föreskrifter enligt 7 kap. 22 § miljöbalken riktar sig mot åtgärder som kan antas förorena vattentillgången eller riskera att skada vattentillgången. Eventuell ersättning för intrång i pågående markanvändning m.m., regleras i 31 kap. 4 § miljöbalken och prövas därför enligt annan ordning. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet kan ha rätt till ersättning om föreskrifterna för vattenskyddsområde innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras. Detsamma gäller

om mark tas i anspråk. Ersättning utgår dock inte för "förlust" som beror på att förväntningarna om användningssättet i marken inte kan infrias på grund av skyddsföreskrift.

Om det krävs tillstånd för en viss verksamhet eller åtgärd betalas ersättning endast om tillstånd har vägrats eller förenats med särskilda villkor (31 kap. 5 § miljöbalken). Överenskommelse om ersättning ska träffas med sökanden. Nås ingen överenskommelse ska talan om ersättning eller inlösen föras i mark- och miljödomstolen senast 1 år efter att beslutet vunnit laga kraft (31 kap. 13 § miljöbalken).

Markavvattning

Enligt 4 § Förordning (1998:1388) om vattenverksamheter är all markavvattning såsom dikning förbjuden i Västra Götalands län.

Samråd vid markarbeten

Vid schaktnings-, sprängnings-, fyllnads-, och dikningsarbeten som inte omfattas av bestämmelser i 11 kap. miljöbalken ska samråd hållas i god tid, minst tre veckor innan arbetet inleds, med vattentäktens huvudman. För akuta åtgärder på ledningsnät krävs inte samråd. Kontakt ska dock tas med huvudmannen för vattentäkten.

Överklagande

Beslut meddelade av kommunens nämnd för miljöfrågor kan överklagas hos länsstyrelsen och beslut meddelade av länsstyrelsen kan överklagas hos Miljödomstolen enligt 19 kap 1 § miljöbalken.

Skyltning

Huvudmannen för vattentäkten ansvarar för att vattenskyddsområdet utmärks med skyltar på väl synliga platser invid vägar och farleder som leder in eller genom vattenskyddsområdet. Skyltningen ska ske enligt Havs- och vattenmyndighetens rekommendationer.

Där petroleumprodukter eller andra för vattnet skadliga ämnen hanteras, ska skylt uppsättas som uppger om vattenskyddsområdets existens. Skyltarna tillhandahålls av huvudmannen för vattentäkten men bekostas av verksamhetsutövaren. Skylt ska monteras av verksamhetsutövaren i omedelbar närhet av påfyllningsstället.

Övergångsbestämmelser

För den som vid ikraftträdandet av dessa föreskrifter bedriver en verksamhet eller innehar en anläggning där krav på tillstånd eller skyltning/märkning gäller enligt dessa föreskrifter ska senast ett år efter ikraftträdandet ha inkommit till kommunens nämnd för miljöfrågor med en ansökan om sådant tillstånd.

För den som vid ikraftträdandet av dessa föreskrifter i sin näringsverksamhet bedriver en verksamhet eller innehar en anläggning för vilket förbud införts enligt dessa föreskrifter ska detta förbud börja gälla först ett år efter ikraftträdandet av dessa föreskrifter.